T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2022/506
KARAR NO : 2022/586
KARAR TR : 31/10/2022

ÖZET:Nüfus kaydında ölü olduğu belirtilen kişinin, ölüm tarihinin tespiti ile nüfus kaydına işlenmesine karar verilmesi istemiyleaçılan davanın ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : B. U
Vekili : Av. L. M
Davalı : İç İşleri Bakanlığı Karamürsel İlçe Nüfus Müdürlüğü

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkilinin hissedarı olduğu taşınmaz için ortaklığın giderilmesi davasının ikame edildiğini, iş bu dosyada yapılan yargılama sırasında veraset ilamı almak üzere tarafına süre verildiğini, akabindemirasçılık belgesi talepli dava ikame edildiğini ancak mirasçıların tespiti sırasındaM. isimli mirasçının vefat etmiş olduğu ve nüfus kayıt örneğinde kapalı ölüm ibaresinin düşürüldüğünün tespit edildiğini, ölüm tarihinin tespiti ile bu tarihin nüfus kaydına işlenmesi talebiyle Karamürsel Kaymakamlığı İlçe Nüfus Müdürlüğüne müracaat edildiğini, müdürlüğün cevabi 25/05/2022 tarihli ve 2262 sayılı yazısı ile *" M.'in kayıtlarının tetkik edildiği, ölüm vukuatının getirtildiği ancak vukuatta ölüm tarihine rastlanılmadığından ölüm tarihi güncellemesinin yapılamadığının"* bildirildiğini ileri sürerek,anne ismiZ. , baba ismiK. olanM. isimli müteveffanın nüfus kaydına hiç işlenmemiş olan ölüm tarihinin tespiti ile bu tarihin nüfus kaydına işlenmesine karar verilmesi için adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Karamürsel Asliye Hukuk Mahkemesi 24/02/2022 tarihli ve E.2021/494, K.2022/76 sayılı kararı ile,** idari yargının görevli olduğu gerekçesiyle davanın usulden reddine karar vermiş, karar istinaf edilmeksizin kesinleşmiştir. Bu kararın ilgili kısımları şöyledir:

> *"...5490 sayılı nüfus hizmetleri kanunu uyarınca nüfus kayıtlarının düzeltilmesine ilişkin istemler yönünden adli yargı mahkemelerinde yargılama yapılmaktadır, somut davada iseölü olduğu belirtilen kişinin ölüm tarihinin tespiti ile nüfus kaydına işlenmesi talep edilmektedir, bu talep niteliği itibariyle nüfus kayıtlarındaki hataya ilişkin değildir,aksine idari işlem olarak nüfusmüdürlüğü tarafından yapılabilecek mahiyette nüfus kayıtlarındaişlem yapılmasını gerektiren bir istemdir, bu durumdaidari olarak yapılması gereken bu işlemde mahkememiz görevli değildir, mahkememizce kayıttaki hataya ilişkin olmayanve doğrudan nüfus kayıtlarında işlem tesis edilmesi yönündeki talep idari mahiyette olmakla mahkememiz görevli olmadığından idari faaliyete ilişkin bu istem yönünden idari yargının görevli olduğu kanaatiyle aşağıdaki şekilde davanın usulden reddine karar verilmiştir. Aynı yönde Yargıtay 18. HD'nin 27.05.2015 tarihli ve 2014/20212E.-2015/8793K., 20.10.2016 tarihli ve 2015/19842E. - 2016/11561K."*

3. Davacı vekili bu kez, Karamürsel İlçe Nüfus Müdürlüğünün 25/05/2022 tarihli ve 2262 sayılıişleminin iptali ile ölüm tarihinin tespiti ile bu tarihin nüfus kaydına işlenmesinekarar verilmesi istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

4. **Kocaeli 2. İdare Mahkemesi, 07/09/2022 tarihli veE.2022/984 sayılı kararı ile,** 5490 sayılı Kanun'un ilgili maddeleri uyarınca, nüfus kayıtlarında değişiklik yapılması talebiyle idareye yapılan başvurunun reddi işleminin iptali istemiyle açılan davada, uyuşmazlığın çözüm yerinin adli yargı yeri olan asliye hukuk mahkemeleri olduğu gerekçesiyle, 2247 sayılıKanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

5. 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu'nun *"Kaydın kapatılması ve yeniden açılması"* başlıklı 14. maddesi şöyledir:

"Nüfus kaydının kapatılması; ölüm, gaiplik, Türk vatandaşlığının kaybı, evlenme, boşanma, evlât edinilme, soybağının düzeltilmesi veya reddi gibi olaylar nedeniyle bir kaydın üzerinde işlem yapılamaz hale getirilmesidir.

Kaydın kapatılmasına ilişkin sebep ortadan kalktığında veya kaydın yeniden açılmasını gerektirecek yeni bir sebep ortaya çıktığında kayıt yeniden açılır. Kaydın açılmasından sonra kişisel durumda meydana gelmiş olan olaylar kişinin kaydına işlenir."

6. 5490 sayılı Kanun'un *"Bildirim süresi ve yükümlü olanlar"* başlıklı 31. maddesi şöyledir:

"(1) Ölüm olayını;
a) Şehir ve kasabalarda 24/4/1930 tarihli ve 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu gereğince defin ruhsatı vermeye yetkili olanlar,
b) Köylerde, varsa resmî tabip veya sağlık kuruluşu yetkilileri, yoksa köy muhtarları,
c) Hastane ve bakım evi gibi sağlık kurumlarında kurum amirlikleri,
ç) Askeri birliklerde tabipler veya iç hizmet mevzuatına göre kıta komutanlıklarınca görevlendirilmiş olanlar ve askerlik şubeleri,
d) Doğal afetlerde mülkî idare amirlerince görevlendirilecek memurlar,
e) Adlî olaylarda ve kazalarda ilgili Cumhuriyet savcılıkları,
olayın meydana geldiği tarihten itibaren, dış temsilcilikler ise olaydan haberdar oldukları tarihten itibaren on gün içerisinde Genel Müdürlüğe ya da nüfus müdürlüğüne bildirmekle yükümlüdürler.

(2) Kanunî süre geçtikten sonra nüfus müdürlüklerine gelen ölümlere ait tutanaklar resmî sağlık kurumları kayıtlarına veya diğer resmî belgelere dayanılarak düzenlenmiş ise nüfus müdürlüklerince kabul edilip işleme alınır.

(3) Yurt içinde meydana gelen ölümlerde, ölüm nerede meydana gelmişse o yerin nüfus müdürlüğüne, ölüm yerinin tespit edilememesi halinde ceset nerede bulunmuşsa o yerin, ölüm bir taşıt içinde olmuşsa bu taşıttan çıkarıldığı yerin nüfus müdürlüğüne bildirilir.

(4) Ölenin kaydı yok ise yapılacak soruşturma sonunda Türk vatandaşlığı ve ailesi tespit edildiği takdirde doğum tutanağı düzenlenerek aile kütüğüne önce doğum, sonra ölüm olayı işlenir."

7. 5490 sayılı Kanun'un *"ölü olduğu halde aile kütüklerinde sağ görünenler"* başlıklı 33. maddesi ise şöyledir:

"Ölmüş olduğu halde aile kütüklerinde sağ görülenlere ait ölüm tutanakları, ölüm olayını gösterir belge ile başvurulması halinde nüfus müdürlüklerince düzenlenir ve gerekli işlem yapılır. Herhangi bir belge ibraz edilememesi durumunda ölüm beyanının doğruluğu nüfus müdürlüklerince tahkik ettirildikten sonra düzenlenecek ölüm tutanağı, mülkî idare amirinin emri ile işleme konulur."

8. 5490 sayılı Kanun'un *"Kayıt düzeltilmesi"* başlıklı 35. maddesi şöyledir:

"Kesinleşmiş mahkeme hükmü olmadıkça nüfus kütüklerinin hiçbir kaydı düzeltilemez ve kayıtların anlamını ve taşıdığı bilgileri değiştirecek şerhler konulamaz. Ancak olayların aile kütüklerine tescili esnasında yapılan maddî hatalar nüfus müdürlüğünce dayanak belgesine uygun olarak düzeltilir.

Aile kütüklerindeki din bilgisine ilişkin talepler, kişinin yazılı beyanına uygun olarak tescil edilir, değiştirilir, boş bırakılır veya silinir. "

9. 5490 sayılı Kanun'un *"Nüfus davaları"* başlıklı 36. maddesi şöyledir:

"Mahkeme kararı ile yapılan kayıt düzeltmelerinde aşağıdaki usûllere uyulur:

a) Nüfus kayıtlarına ilişkin düzeltme davaları, düzeltmeyi isteyen şahıslar ile ilgili resmî dairenin göstereceği lüzum üzerine Cumhuriyet savcıları tarafından yerleşim yeri adresinin bulunduğu yerdeki görevli asliye hukuk mahkemesinde açılır. Kayıt düzeltme davaları (..) nüfus müdürü veya görevlendireceği nüfus memuru huzuru ile görülür ve karara bağlanır.

b) (Değişik: 19/10/2017-7039/9 md.) Haklı sebeplerin bulunması hâlinde aynı konuya ilişkin düzeltme yapılması hâkimden istenebilir. Ad değişikliği hâlinde, nüfus müdürlüğü bu kişinin çocuklarının baba veya ana adına ilişkin kaydı, soyadı değişikliğinde ise eşin ve ergin olmayan çocukların soyadını da düzeltir.

c) Tespit davaları, kaydın iptali veya düzeltilmesi için açılacak davalara karine teşkil eder.

(2) Kişilerin başkasına ait kaydı kullandıklarına ilişkin başvurular Bakanlıkça incelenip sonuçlandırılır."

10. Anılan Kanun'un *"Maddî hatalar"* başlıklı 38. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun 7 nci maddesinde sayılan aile kütüklerine tescil edilmesi gereken bilgilerden; dayanak belgesinde bulunduğu halde nüfus kütüklerine hatalı veya eksik olarak tescil edilen ya da hiç yazılmayan

bilgiler veya mükerrer kayıtlar maddî hata kapsamında değerlendirilir. Bu tür maddî hatalar Genel Müdürlükçe ya da nüfus müdürlükleri tarafından düzeltilir veya tamamlanır."

11. Kanun'un *"Tarihlerde düzeltme ve tamamlama yetkisi"* başlıklı 39. maddesi şöyledir:

"Genel Müdürlük, nüfus kayıtlarına göre vatandaşların hicrî veya rumî tarihle yazılmış nüfus olaylarının tarihlerini miladî yıla çevirerek aile kütüklerine geçirmeye, doğum tarihlerinin ay ve günü belli olmayanların da eksikliklerini tamamlamaya yetkilidir."

12. 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 30. maddesinin ikinci fıkrası *"nüfus sicilinde bir kayıt yoksa veya bulunan kaydın doğru olmadığı anlaşılırsa, gerçek durum her türlü kayıtla ispat edilir."* hükmünü içermektedir.

13. Nüfus Hizmetleri Uygulama Yönetmeliğinin *"Görev"* başlıklı 5. maddesi şöyledir:

"Genel Müdürlük; nüfus hizmetlerini düzenlemek, yürütmek, takip etmek, denetlemek ve değerlendirmek, nüfus olaylarının aile kütüklerine tescili esnasında yapılan hatalı veya eksik kayıtları dayanak belgesine göre düzeltmek, değiştirmek, birleştirmek, tamamlamak, mükerrer kayıtları silmek, usulüne göre düzenlenmemiş kayıtlara ilişkin gerekli işlemleri yapmak ve diğer işlemleri tesis etmek, nüfus hizmetleri ile ilgili olarak kurumlar ve diğer yetkili kuruluşlar arasında koordinasyonu sağlamakla görevlidir."

14. Aynı Yönetmeliğinin *"Yetki"* başlıklı 6. maddesi şöyledir:

"Genel Müdürlük; nüfus hizmetlerinin yürütülmesi, soybağının kurulması, maddi hataların düzeltilmesi, aile kayıtlarının birleştirilmesi, mükerrer kayıtların birbirine göre tamamlanması ve diğerlerinin silinmesi, kayıtların taşınması, açılması/kapatılması, tamamlanması, nüfus olaylarının aile kütüklerine tescili esnasında yapılan hatalı veya eksik kayıtların dayanak belgesine uygun olarak düzeltilmesi ve usulüne göre tesis edilmemiş kayıtlara ilişkin gerekli işlemlerin yapılması ile saklı nüfus ve aile kütüklerine yapılacak tescil işlemlerine ilişkin usul ve esasların belirlenmesi hususlarında yetkilidir. "

15. Yine Yönetmeliğin "*Ölü olduğu halde aile kütüğünde sağ görünenler*" başlıklı 37. maddesi şöyledir:

"(1) Ölmüş olduğu halde aile kütüklerinde sağ görünenlerin ölüm olayını gösterir belge ile başvurulması halinde nüfus müdürlüklerince gerekli işlem yapılır.

(2) Ölüm olayını gösterir herhangi bir belge ibraz edilememesi durumunda ya da aile kütükleri üzerinde yapılan inceleme sonucunda; nüfus cüzdanı/kimlik kartı aldığına ilişkin bir bilgi olmayan, adres kaydı bulunmayan, uzun süredir işlem görmediği anlaşılan ve yaşı itibarıyla ölü olması muhtemel kişilerin ölü olup olmadıkları araştırılır. Araştırma sonucu ölü oldukları tespit edilenlerin ölüm olayı mülkî idare amirinin onayı ile tescil edilir.

(3) Ölü olduğu değerlendirilen fakat aile kütüğünde sağ görünenler hakkında yapılan araştırma sonucu ölüm tarihi ve yeri tespit edilemeyenlerin ve fiilen idarece araştırma imkânı kalmadığı tespit edilen kayıtların, işlem yapılamaz hale getirilmesinde Genel Müdürlük yetkilidir."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

16. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın başkanlığında, Üyeler Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Muharrem ÜRGÜP, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 31/10/2022 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyası ekinde adli yargı dosya sureti ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

17. Raportör-Hâkim Arzu ÇETİNDERE ŞAŞI'nın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

18. Dava, kapalı ölüm kaydı olan müteveffanın, ölüm tarihinin tespiti ile nüfus kaydına hiç işlenmemiş olan bu tarihin işlenmesine karar verilmesi istemiyle açılmıştır.

19. Dava dosyasının incelenmesinden, ölüm tarihi tescil edilmesi talep edilen müteveffanın nüfus kayıt örneğinin tarihler kısmında *"kapalı ölüm"* yazdığı, ölüm tarihinin yazmadığı, düşünceler kısmında, doğum tarihinde tamamlama işleminin yapıldığının yine *"köyünden gelen ilmuhaber ve muameleli evrak üzerine Medeni Kanun'un 42. maddesine göre ölümünün düşüldüğü"* kaydına yer verildiği,davacı tarafından, ölüm tarihinin tespiti ile bu tarihin nüfus kaydına işlenmesi talebiyle Karamürsel Kaymakamlığı İlçe Nüfus Müdürlüğüne müracaat edildiği, müdürlüğün cevabi 25/05/2022 tarihli ve 2262 sayılı yazısı ile *" M.'in kayıtlarının tetkik edildiği, ölüm vukuatının getirtildiği ancak vukuatta ölüm tarihine rastlanılmadığından ölüm tarihi güncellemesinin yapılamadığının"* bildirildiği, yine

müdürlüğün 03/08/2022 tarihli yazısında ise *"ölüm vukuatının incelenmesinde vefat yerinin harbi umumiye olduğu fakat ölüm tarihinin olmadığı, ilgili kişinin ölüm tarihinde tamamlama işleminin yapılamadığının"* belirtildiği anlaşılmıştır.

20. 5490 sayılı Kanun'un 36. maddesinde, ilgililerin nüfus kayıtlarına ilişkin düzeltme ve tespit davası açmak hak ve yetkisine sahip oldukları, 38. maddesinde ise nüfus kayıtlarındaki maddi hataların ancak dayanak belgesinde bulunduğu halde kütüklere hatalı veya eksik olarak tescil edilen, hiç yazılmayan veya mükerrer kayıtlarla ilgili olanların nüfus idaresince düzeltilmesinin veya tamamlanmasının mümkün olduğu, 35. maddesinde de, kesinleşmiş mahkeme hükmü olmadıkça nüfus kütüklerinin hiçbir kaydının düzeltilemeyeceği kayıtların anlamı ile taşıdığı bilgileri değiştirecek şerhlerin konulamayacağı hükme bağlanmıştır.

21.Buna göre, nüfus kayıt düzeltme davaları diğer kayıt düzeltme davaları gibi kamu düzeni ile yakından ilgili bulunduğundan, hakim doğru sicili oluşturmak zorundadır. Nüfus kaydına ilişkin bazı işlemler adli, bazı işlemler de idari kararlarla yapılmaktadır. Adli yargının görev alanına giren davaların ise maddi hata dışındaki nüfus kayıtlarının düzeltilmesi davaları olduğu açıkça belirlenmiştir. Davacının ileri sürdüğü talebin, nüfus kaydına hiç işlenmemiş olan ölüm tarihinin tespiti ile bu tarihin nüfus siciline işlenmesiolduğundan uyuşmazlığın5490 sayılı Kanun'un ilgili maddeleri ve bu Kanuna dayanılarak çıkarılan Yönetmelik uyarınca adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

22. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Kocaeli 2. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile Karamürsel Asliye Hukuk Mahkemesinin 24/02/2022 tarihli ve E.2021/494, K.2022/76 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Kocaeli 2. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ileKaramürsel Asliye Hukuk Mahkemesinin 24/02/2022 tarihli ve E.2021/494, K.2022/76 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

31/10/2022 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Muammer	Doğan	Eyüp	Muharrem
TOPAL	AĞIRMAN	SARICALAR	ÜRGÜP

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN